

Nr 78

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, given Stockholms slott den 24 mars 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

LENNART GEIJER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändring i sekretesslagen i syfte att skydda sådana uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden som framgår av handlingar i ärenden angående omplacering av anställda vid omlokalisering av statlig verksamhet.

Vidare föreslås en mindre ändring i sekretesslagen som sammanhänger med den år 1969 genomförda omorganisationen av sjöfartsverket.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar**

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar¹,

dels att 5 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 25 a §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Dagbok förd på fartyg som äges eller nyttjas av staten eller av kommun får, såvitt angår sammanstötning med annat fartyg, till vars dagbok motsvarande tillgång icke finnes, ej utan tillstånd av myndighet under vars förvaltning fartyget hör utlämnas förrän sjöförklaring eller undersökning enligt 314 § sjölagen hålles offentligt eller talan väckts på grund av sammanstötningen, eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum. Detsamma gäller på fartyget upprättad handling, som enligt sjölagen jämställs med dagbok i fråga om rätten att taga del därav.

Handlingar i ärende angående sjöförklaring med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg få, om sjöförklaringen icke hålles offentligt, ej utan redarens samtycke utlämnas förrän motsvarande utredning beträffande det andra fartyget blivit tillgänglig för den som vill taga del därav eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum. Detsamma gäller i fråga om handlingar, som med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg inkommit till *sjöfartsstyrelsen* eller upprättats där.

Bestämmelserna i andra stycket äga motsvarande tillämpning när utredning verkställs av särskild undersökningskommission enligt 314 § sjölagen eller, beträffande fartyg som äges eller nyttjas av staten, av myndighet under vars förvaltning fartyget hör.

Handlingar i ärende angående sjöförklaring med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg få, om sjöförklaringen icke hålles offentligt, ej utan redarens samtycke utlämnas förrän motsvarande utredning beträffande det andra fartyget blivit tillgänglig för den som vill taga del därav eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum. Detsamma gäller i fråga om handlingar, som med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg inkommit till *sjöfartsverket* eller upprättats där.

¹Lagen ontryckt 1971:203.

25 a §

Handlingar i ärenden angående omplacering i samband med omlokalisering av statlig verksamhet, som inkommit till eller upprättats hos statens personalnämnd eller nämnden för vissa omplaceringsfrågor, må, i vad de angå enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden, icke utan hans samtycke utlämnas till annan tidigare än sjuttio år från handlingens datum. Även utan sådant samtycke skall dock handling som nu sagts utlämnas, om, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnandet begäres och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens förhållande avses i handlingen eller för hans nära anhöriga. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Första stycket gäller ej nämnds beslut.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 24 mars 1972.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MÖBERG, BÄNGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *sekretessskydd för handlingar i ärenden angående omplacering av personal vid omlokalisering, m. m.* och anför.

1 Inledning

Statens personalnämnd (SPN) och nämnden för vissa omplaceringsfrågor (NOM) handlägger frågor rörande omplacering av personal vid myndigheter och institutioner som berörs av omlokaliseringsbeslut. I gemensam skrivelse den 4 februari 1972 har SPN och NOM hemställt om ändring i gällande sekretessregler så att sekretesskydd kan åstadkommas för uppgifter angående enskilds personliga och ekonomiska förhållanden som lämnas i handlingar i ärenden angående omplacering.

Över SPN:s och NOM:s framställning har efter remiss yttranden avgetts av offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (OSK), Statsanställdas Förbund, Statstjänstemännens riksförbund (SR), Tjänstemännens centralorganisation – statstjänstemannasektionen (TCO-S) och Sveriges akademikers centralorganisation (SACO).

I skrivelse den 22 december 1971 har sjöfartsverket under återopande av den omorganisation av verket som skedde 1969 hemställt att 5 § andra stycket sekretesslagen ändras på så sätt att ordet sjöfartsstyrelsen byts ut mot sjöfartsverket. Vidare har hemställts om sådan ändring av 19 § sekretesslagen att denna också kommer att omfatta handlingar i ärenden som rör säkerheten på fartyg. Över sjöfartsverkets framställning har efter remiss yttranden avgetts av OSK, arbetarskyddsstyrelsen, sjösäkerhetsrådet, Sveriges redareförening, Svenska båtindustriföreningen och Svenska varvsföreningen.

2 Sekretess i ärenden angående omplacering av personal vid omlokalisering

2.1 Omplacering vid omlokalisering

Statsmakterna beslöt föregående år (prop. 1971:29, InU 1971:15, rskr 1971:196) att omlokalisera viss statlig verksamhet. Beslutet innebär att

vissa myndigheter och institutioner eller delar av myndigheter och institutioner skall flyttas från storstockholmsområdet till andra orter.

Vid beslutet om omlokalisering förutsattes att vissa anställda vid myndighet eller institution, som berörs av omlokalisering, inte kommer att vilja tjänstgöra på den nya stationeringsorten. Olika åtgärder avses skola sättas in till stöd för sådana anställda (jfr prop. 1971:29 s. 139). Anför den anställde skäl mot flyttning till ny stationeringsort och är skälen tillräckligt vägande skall han kunna garanteras fortsatt anställning inom stockholmsområdet.

SPN svarar centralt för rekryterings- och omplaceringsfrågor i samband med omlokalisering. I enlighet med vad som förutsattes i prop. 1971:29 har en särskild nämnd, NOM, inrättats som har att efter kontakt med anställds organisation ta ställning till om åberopade skäl mot flyttning är att anse som tillräckligt vägande för att den anställde skall garanteras anställning inom stockholmsområdet.

Anställd vid utflyttande myndighet eller institution som inte vill tjänstgöra på den nya orten kommer att beredas tillfälle att ansöka om omplacering till annan myndighet. Sådan ansökan skall göras hos SPN. Vill den anställde ha prövat huruvida särskilda skäl mot flyttning föreligger, skall ansökan om detta göras hos NOM. Om ansökan avser såväl omplacering till annan anställning som prövning av särskilda skäl mot flyttning, kan ansökan ges in till SPN som vidarebefordrar denna till NOM för prövning.

För ansökan till SPN eller NOM förutsätts ett av nämnderna gemensamt, för ändamålet utarbetat ansökningsformulär komma till användning. Formuläret är uppdelat i en huvuddel och en bilaga. I huvuddelen skall den sökande, vare sig ansökan riktar sig till SPN eller NOM, lämna ett antal allmänna uppgifter, såsom personuppgifter samt uppgifter angående utbildning och tidigare anställning. Bilagan skall huvudsakligen innehålla de särskilda skäl mot flyttning som den anställde vill åberopa. I bilagan förutsätts således komma att tas in uppgifter om bl. a. den anställdes eller anhörigs hälsotillstånd, makes anställning eller företagsverksamhet, vård av anhörig och bostadsförhållanden. Läkarutlåtande förutsätts i förekommande fall komma att bifogas ansökningen.

2.2 Nuvarande regler om sekretess i personalärenden

Lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, den s. k. sekretesslagen, innehåller inte någon allmän regel rörande skydd för handlingar i personalärenden. I 14 § infördes emellertid 1968 skydd för vissa uppgifter i sådana ärenden. Enligt denna paragraf kan handlingar vilka upprättats vid psykologisk undersökning som utförts i ärende om anställning eller upphörande av anställning hos myndighet eller i ärende om uttagning av anställd hos myndighet till viss utbildning eller tjänstgöring hållas hemliga. Detsamma gäller läkarutlåtanden i ärenden om statlig personalpensionering.

Med nuvarande regler är sålunda allmänna handlingar i omplacerings-

ärenden hos SPN och NOM offentliga och som sådana tillgängliga för envar. Tjänsteman vid SPN eller NOM får däremot på grund av honom åvilande tystnadsplikt inte för obehörig tala om vad han i tjänsten erfarit rörande enskilds förhållanden.

2.3 SPN:s och NOM:s framställning

Under hänvisning till det otillfredsställande i att gällande bestämmelser inte medger något skydd för de uppgifter nämnderna inhämtar om den enskilde och dennes förhållanden i den mån dessa influerats i allmän handling hemställer nämnderna om sådan ändring i sekretessbestämmelserna att uppgifter rörande enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i omplaceringsärenden kan hållas hemliga. SPN och NOM framhåller därvid att i synnerhet uppgifter om förhållanden, som åberopas som särskilda skäl mot flyttning, angår den anställdes eller närståendes personliga och ekonomiska förhållanden. Nämnderna understryker vidare att det från deras synpunkt är önskvärt att de anställda som önskar omplacering eller anför särskilda skäl mot flyttning positivt bidrar till utredningen. En sådan positiv medverkan kan antas i väsentlig grad bli beroende av att garantier kan ges för att uppgifter om personliga och ekonomiska förhållanden vars utlämnande kan lända den enskilde till men, inte utan dennes samtycke kommer till utomståendes kännedom.

I fråga om utformningen av en eventuell sekretessbestämmelse påpekar nämnderna det angelägna i att bestämmelsen ges sådant innehåll att inte personalorganisation som biträder den anställda kan vägras tillgång till handlingarna i ärendet.

2.4 Remissyttrandena

SPN:s och NOM:s framställning tillstyrks i samtliga remissyttranden.

OSK framhåller att nämndernas framställning avser uppgifter om i många fall mycket ömtåliga personliga förhållanden beträffande de anställda i utflyttande verk och deras nära anhöriga samt att hemställa om sekretesskydd därför i och för sig får anses välmotiverad. Även intresset av insyn i omplaceringsärendena är emellertid viktig. Kommittén understryker särskilt att varje anställds omplaceringsfråga torde vara att betrakta som ett särskilt ärende, varför regeln om partsinsyn i 39 § sekretesslagen sällan torde bli tillämplig. En sekretessregel leder därför till att den som fått avslag på en begäran att undantas från utlokaliseringen kan berövas möjligheterna att kontrollera på vilket sätt sökande, som fått en motsvarande begäran bifallen, haft starkare skäl för sin framställning. Intresset av insyn gäller i första hand de anförda skälen och just dessa är till väsentlig del att finna i den bilaga till ansökningsformuläret som det föreslagna sekretesskyddet avser. Kommittén uttalar vidare att frågan om sekretess i personalärenden och den därmed sammanhängande avvägningen mellan ett i och för sig angeläget sekretessintresse och ett krav på offentlighet i avgöranden, som rör både vitala enskilda intressen och det

allmänna intresset av en effektiv administration, ingår i kommitténs ännu inte slutförda uppdrag. Den förestående omlokaliseringen är emellertid ur de berörda tjänstemännens synpunkt en så säregen företeelse att speciella regler kan anses påkallade. För ett sekretesskydd talar också att de berörda inte har möjlighet att undgå allmän insyn genom att avstå från ansökan, vilket stundom har åberopats i tillsättningsärenden. Vad SPN och NOM anfört om vikten av att de anställda som önskar omplacering eller anför särskilda skäl mot flyttning positivt bidrar till utredningen är enligt kommitténs mening beaktansvärt. Kommittén utgår från att de anställdas organisationer på olika vägar får insyn i verksamheten.

Vad angår skyddets omfattning och den närmare utformningen av en sekretessregel uttalar sig OSK för att skyddet inskränkes till vad som måste anses oundgängligen nödvändigt för det angivna syftet, dvs. till mera utpräglad ömtåliga uppgifter. I fall där missbruk ej kan befaras bör utlämnande ske. Sekretessen bör omfatta endast sådana handlingar i ärenden angående omplacering, som i samband med omlokalisering av statliga myndigheter eller företag kommit in till eller upprättats hos SPN eller NOM och som innehåller upplysning om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, vars offentliggörande kan missbrukas till hans skada eller kränka hans rätt till fredat privatliv. Utlämnande bör dock ske om den som berörs samtycker till ett tidigare utlämnande eller fara för missbruk kan anses utesluten. Vid utlämnande bör nödiga förbehåll göras. Den anställdes organisation bör kunna beredas tillfälle att ta del av hans handlingar, om han samtycker därtill.

3 Sjöfartsverkets framställning om ändringar i 5 och 19 §§ sekretesslagen

3.1 Gällande bestämmelser

Enligt 5 § andra stycket sekretesslagen får handlingar i ärende angående sjöförklaring med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg, om sjöförklaringen inte hålls offentligt, inte utlämnas utan redarens samtycke förrän motsvarande utredning beträffande det andra fartyget har blivit tillgänglig för den som vill ta del därav eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum. Detsamma gäller i fråga om handlingar som med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg har kommit in till sjöfartsstyrelsen eller upprättats där.

Enligt 19 § andra stycket sekretesslagen åtnjuter handlingar i ärenden angående arbetarskydd eller arbetstidens reglering eller angående arbets-tillstånd för utlämning sekretesskydd i den mån de rör arbetsgivares yrkeshemlighet eller innehåller upplysningar om drifanordning eller affärsförhållande, vilkas offentliggörande kan lända arbetsgivare till skada. Sådana handlingar får inte utan arbetsgivarens samtycke utlämnas förrän tjugo år från handlingens datum förflutit.

3.2 Sjöfartsverkets framställning

I sin inledningsvis nämnda skrivelse framhåller sjöfartsverket att bestämmelserna i 5 § andra stycket sekretesslagen tillkom under sjöfartsverkets före den 1 juli 1969 gällande organisation. Denna organisation innebar enligt instruktionen (1965:689) att sjöfartsverket bestod av dels sjöfartsstyrelsen, dels lots- och fyrstaten och statens fartygsinspektion. Styrelsen var chefsmyndighet för lots- och fyrstaten och fartygsinspektionen. Vid omorganisation av sjöfartsverket 1969 försvann begreppet sjöfartsstyrelsen i samband med att en lekmanastyrelse för sjöfartsverket inrättades. De tidigare sjöfartsstyrelsen underordnade myndigheterna uppgick i sjöfartsverket, hos vilket enligt instruktionen (1969:320) finns fem avdelningar. Statens fartygsinspektion uppgick således i avdelningen sjöfartsinspektionen, inom vilken en särskild säkerhetssektion finns.

Den nu nämnda omorganisationen utgör enligt sjöfartsverket anledning att i 5 § andra stycket sekretesslagen byta ut ordet sjöfartsstyrelsen mot sjöfartsverket. Verket framhåller därvid att en sådan ändring inte bara innebär en redaktionell ändring. Det förhållandet att bestämmelsen avser sjöfartsstyrelsen uteslöt, med tidigare organisation av verket, från sekretesskyddet sådana handlingar som upprättades inom dåvarande statens fartygsinspektion. Det torde enligt verket dock knappast ha varit avsikten att sådan handling skulle vara undantagen sekretesskydd, om den hade tillkommit för att begagnas vid sjöfartsstyrelsens utredning om en sammanstötning. I den nya verksamheten sker utredningar av sjöolyckor på sådant sätt att verkets distriktsorganisation används, när det är lämpligt, för insamling av uppgifter till den centralt placerade säkerhetssektionen. Sådan rapportering kan avse uppgifter om skrovskadors omfattning och placering samt andra uppgifter om inträffad sammanstötning. Det bör enligt verket uttryckligen framgå av lagtexten att sådant material omfattas av lagens bestämmelser, vilket kan åstadkommas genom att ordet sjöfartsstyrelsen utbytes mot sjöfartsverket.

Sjöfartsverket framhåller vidare att verket enligt lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg utövar tillsyn som omfattar fartygs konstruktion, byggnad och utrustning, maskineri m. m. (sjövärdighet), ombordanställdas skydd mot ohälsa och olycksfall, fartygs lastning och lastmärke samt olika förhållanden beträffande passagerarfartyg och bemanning. I denna verksamhet förekommer skriftliga handlingar som medger inblick i yrkeshemligheter, driftanordningar och affärsförhållanden hos varv, redare och tillverkare av fartygstillbehör, vilkas offentliggörande skulle kunna lända dessa till skada. Enligt verket kan sådana handlingar redan nu i viss utsträckning anses falla in under bestämmelserna i 19 § andra stycket sekretesslagen. Det förefaller emellertid verket lämpligt att lagrummet ändras så, att det kommer att omfatta handlingar i ärenden rörande säkerheten på fartyg, varigenom sekretesskydd skapas också för handling rörande andra sjösäkerhetsfrågor än arbetarskyddsfrågor.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t bedriver verket sedan mitten av december 1971 också frivillig typprovning av fritidshästar genom granskning av ritningar, prov av färdiga hästar och genom besök i tillverkarens lokaler för undersökning av pågående produktion. Handlingar som ges in till verket eller upprättas i typprovningssärende kommer att kunna innehålla uppgifter om yrkeshemligheter och affärsförhållanden, vilkas offentliggörande skulle kunna lända tillverkare, försäljare m. fl. till skada. Typprovningssyftet bör enligt verkets mening kunna inordnas under begreppet säkerheten på fartyg och därmed falla inom 19 § andra stycket sekretesslagen om den förordade ändringen av detta genomförs.

3.3 Remissyttrandena

Remissinstanserna har tillstyrkt sjöfartsverkets framställning om ändring i 5 § andra stycket sekretesslagen eller lämnat denna utan erinran.

Också sjöfartsverkets framställning att handlingar som har samband med tillsyn över sjösäkerheten och typprovningar skall omfattas av sekretesskydd har tillstyrkts eller lämnats utan erinran. OSK finner de av sjöfartsverket anförda skälen för sekretesskydd bärande. Den lagtekniska lösning som verket förordar är emellertid enligt kommitténs mening mindre lämplig. 19 § andra stycket sekretesslagen avser arbetstids- och arbetarskyddsfrågor, medan de i verkets framställning avsedda ärendena gäller en mera allmän säkerhetskontroll. Med hänsyn till att det är fråga om statlig kontroll med avseende på näringslivet och sekretess enligt verkets framställning inte synes behövligen annat än beträffande handlingar som innefattar sådana upplysningar om enskilda företags och sammanslutningars affärs- eller driftsförhållanden m. m., vilkas offentliggörande kan lända vederbörande person, företag eller sammanslutning till men, förefaller i stället 21 § sekretesslagen ge en tillräcklig ram för det ifrågasatta skyddet. Önskat resultat kan då nås utan ändring av sekretesslagen genom tillägg av en ny punkt i 2 § civilförvaltningens sekretesskungörelse (1939:7). Denna metod är enligt kommittén inte bara lämpligare ur dispositionssynpunkt utan ger också en klarare avgränsning av sekretessen, eftersom ordet arbetsgivare i 19 § skulle kunna vara vilseledande.

4 Departementschefen

Frågan om en genomgripande reform av lagstiftningen om offentlighet och sekretess utreds f. n. av offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (OSK). OSK:s arbete är f. n. i första hand inriktat på frågorna om offentlighetsprincipens tillämpning på ADB-lagrat informationsmaterial. Förslag från kommittén i denna del kan väntas under sommaren 1972. Man får räkna med att en mer genomgripande reform på sekretesslagstiftningens område är en fråga på relativt lång sikt, bl. a. med hänsyn till att en sådan reform sannolikt kräver grundlagsändring. Som

jag framhållit i annat sammanhang (prop. 1971:89 s. 21) får i avbidan på denna reform nytillkomna behov av sekretesskydd t. v. tillgodoses genom partiella reformer inom sekretesslagstiftningens ram.

Som framgår av den föregående redogörelsen har ett nytillkommet sekretessbehov aktualiserats av statens personalnämnd (SPN) och den särskilt inrättade nämnden för vissa omplaceringsfrågor (NOM). Dessa nämnder har att pröva önskemål från anställdas sida om undantag från flyttning och om omplacering som framställs i samband med omlokalisering av statlig verksamhet. Nämnderna har framhållit att avgörandena i sådana ärenden kräver tillgång till uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden, som bör vara sekretesskyddade, och har hemställt att bestämmelser om detta nu meddelas.

Nämndernas framställning har tillstyrkts av de personalorganisationer, som fått tillfälle att yttra sig över denna och vars medlemmar kan beröras av sådana ärenden. Allmänt har framhållits det angelägna i att uppgifter av det nämnda slaget kan hållas undan offentlighet. OSK har också funnit framställningen välmotiverad. Trots att den väckta frågan har ett nära samband med kommitténs ännu inte slutförda arbete, särskilt i vad detta avser den mer allmänna frågan om sekretess i personalärenden, har kommittén inte velat motsätta sig att speciella regler nu förs in i de avseenden framställningen avser.

Också enligt min mening finns det starka skäl som talar för att sekretesskydd av det slag nämndernas framställning avser nu införs. Den föregående redogörelsen visar att omplacering av anställda vid omlokalisering av statlig verksamhet förutsätter en prövning från fall till fall som fordrar tillgång till ingående uppgifter om den anställdes — och i vissa fall honom närstående — ekonomiska och personliga förhållanden. Sådana uppgifter, som avses lämnas i särskilda, av nämnderna utarbetade formulär, kommer oftast att vara av mycket ömtålig karaktär för såväl den enskilde anställda som hans anhöriga. Detta talar för att man bör låta intresset av att skydda den enskildes integritet väga över intresset av insyn i omplaceringsärenden. Det kan i sammanhanget framhållas att den enskilde, som OSK har påpekat i sitt remissyttrande, inte har samma möjlighet som i ett vanligt tillsättningsärende att undgå insyn genom att avstå från ansökan. Den enskilde kan naturligtvis underlåta att lämna sådana uppgifter som han inte vill låta komma till allmän kändedom. Ett sådant förfarande leder emellertid till att utredningen inte blir så fullständig som är önskvärt. Som nämnderna har påpekat är det viktigt att de berörda positivt medverkar till en så långt det är möjligt fullständig utredning.

Det sagda ger vid handen att jag, liksom remissinstanserna, anser att det bör skapas möjlighet att i här aktuella ärenden kunna hemlighålla uppgifter angående den enskilde och dennes förhållanden genom att bestämmelser som tar sikte på sådana uppgifter nu förs in i sekretesslagen.

När det gäller de tilltänkta bestämmelsernas omfattning och närmare utformning kan jag i allt väsentligt instämma i de synpunkter som OSK

har anlagt i sitt remissyttrande. Sekretessen bör således omfatta endast sådana handlingar i ärenden angående omplacering, som har kommit in till eller upprättats hos SPN eller NOM. Vidare bör sekretessen begränsas till uppgifter i handlingar som rör enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Utlämnande bör emellertid kunna ske dels när den enskilde samtycker till det, dels om det med hänsyn till ändamålet med utlämnandet och övriga omständigheter kan bedömas att detta inte kommer att missbrukas till nackdel för den enskilde. Sker utlämnande, bör förbehåll kunna göras som motverkar missbruk av uppgifterna eller spridning av dem. Genom att bestämmelserna ges en utformning enligt dessa riktlinjer kommer de att nära överensstämma med bestämmelser som redan nu finns i sekretesslagen och som reglerar sekretessen beträffande handlingar som innehåller jämförbara uppgifter (jfr t. ex. 14 § första stycket). Tiden varunder sekretessen skall gälla bör, liksom i likartade fall som redan omfattas av lagen, bestämmas till sjuttio år från handlingens datum.

I ett avseende anser jag att en regel av det innehåll jag nu har angett kommer att föra för långt. Enligt min mening finns det inte tillräckliga skäl att låta också beslut, som fattas av SPN eller NOM i nu avsedda ärenden, omfattas av sekretessregeln. Kravet på offentlighet i fråga om avgöranden måste i möjligaste mån respekteras. Att beslut i ett omplaceringsärende alltid skall kunna lämnas ut till utomstående – däribland sökanden i andra omplaceringsärenden – behöver emellertid inte föra med sig att ömtåliga uppgifter om den enskilde därmed röjes. Förvaltningslagen (1971:290), som är tillämplig i dessa ärenden, kräver visserligen att i fall, då fråga är om myndighetsutövning mot enskild, de skäl, som bestämt utgången, anges i beslutet (jfr 3 och 17 §§). Som jag anförde i prop. 1971:30 (del 2 s. 493), ligger emellertid i detta inte något krav på detaljerade redogörelser för sakförhållanden i ärendena och vidlyftiga resonemang om hur dessa förhållanden bedömts rättsligen. Det är vidare att märka att skälen kan utelämnas helt eller delvis, förutom när beslutet inte går sökanden emot, om det är nödvändigt med hänsyn till bl. a. privatlivets helgd eller enskilds behöriga ekonomiska intresse (17 § första stycket förvaltningslagen). Jag föreslår alltså att från sekretessbestämmelsens tillämpningsområde undantas beslut, som meddelas av nämnderna.

I anledning av att SPN och NOM i sin framställning har påpekat det angelägna i att personalorganisation, som enligt den enskildes önskemål biträder honom i ärendet, skall äga rätt att ta del av handlingarna i ärendet vill jag framhålla att den föreslagna sekretessbestämmelsen innebär att utlämnande till utomstående kan ske, om samtycke föreligger.

Har den anställde förklarat att han önskar biträde av sin organisation torde han i allmänhet också komma att lämna samtycke till att organisationen får ta del av handlingarna i vad de rör honom. Under alla förhållanden måste regeln att utlämnande i vissa fall får ske även om samtycke inte föreligger göra det möjligt att låta personalorganisation, som biträder

anställd, få del av handlingar i ärenden av här aktuellt slag.

Bestämmelserna om sekretess i ärenden om omplacering bör tas upp i en ny paragraf. Denna bör placeras omedelbart efter 25 § och få beteckningen 25 a §.

Med anledning av den omorganisation av sjöfartsverket som skedde 1969 har verket hemställt om den ändringen i 5 § andra stycket andra punkten sekretesslagen att ordet sjöfartsstyrelsen byts ut mot sjöfartsverket. Framställningen i det avseendet har lämnats utan erinran i samtliga remissvar.

Enligt 5 § andra stycket andra punkten i nuvarande utformning gäller att handlingar som har kommit in till eller upprättats hos sjöfartsstyrelsen med anledning av fartygssammanstötning är sekretesskyddade. Med sjöfartsverkets tidigare organisation innebar detta, som verket har påpekat, att handlingar av det nämnda slaget som kom in till eller upprättades inom andra delar av verket än sjöfartsstyrelsen, såsom dåvarande statens fartygsinspektion, rent formellt inte omfattades av skyddet. Omorganisationen av verket innebar att begreppet sjöfartsstyrelsen försvann. En ändring av bestämmelsen bör därför nu ske.

Jag delar uppfattningen att den bör genomföras på det sättet att ordet sjöfartsstyrelsen byts ut mot sjöfartsverket. Härigenom uppnås fördelen att bestämmelsen också formellt kommer att ge uttryck för den naturliga ordningen att handling angående fartygssammanstötning som kommit in till verket eller upprättats där är skyddad oavsett vilken del av verket det är fråga om.

Sjöfartsverket har vidare tagit upp frågan om sekretesskydd för handlingar som har samband med den tillsyn när det gäller säkerhet på fartyg och den typprovning av fritidsbåtar som det ankommer på verket att utföra. Verket har framhållit att sådana handlingar ofta innehåller uppgifter om yrkeshemligheter och affärsförhållanden vilkas offentliggörande skulle kunna vara till skada för redare, varv m. fl. Verket anser därför att en sådan ändring av 19 § andra stycket sekretesslagen bör genomföras att handlingar som rör säkerheten på fartyg alltid omfattas av sekretess som avses där.

Liksom remissinstanserna anser jag att handlingar hos sjöfartsverket av den art som nyss nämnts bör omfattas av sekretesskydd. Att märka är emellertid att fråga är om handlingar som måste anses röra statlig kontroll med avseende på näringslivet. Som OSK har framhållit ger därför 21 § sekretesslagen en tillräcklig ram för det ifrågasatta skyddet. Sjöfartsverkets framställning kan sålunda tillmötesgås genom att ett tillägg med stöd av denna paragraf görs till 2 § civilförvaltningens sekretesskungörelse. Jag kommer senare denna dag att föreslå Kungl. Maj:t att besluta om bl. a. sådant tillägg i kungörelsen.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats *förslag till lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.*

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att antaga förslaget.
Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

